

(Продовження. Початок у №№39, 40 "Львівського залізничника")

Початок Першої світової війни своїми спогадами суттєво доповнює Михайло Шарик, наш земляк із села Денисова, що розташоване поруч із залізничною станцією Денисів-Купчинці, побудованою на лінії Тернопіль-Ходорів. У своїй книзі "Діти війни", яка вийшла друком у канадському Вінніпезі, він зокрема розповідає: "Тодішнього австрійського цісаря Франца Йосифа називали у нас "батьком миру". Не тільки пани, але й селяни говорили, що поки Франц Йосиф живе, війни не буде. У цій вірі народ спокійно жив, орав, сіяв, збирав хліб, розважався забавами... Проте політичний гори-

що оці дні – останні дні мирного буття, веселости та щастя...

Перший раз в історії світу вогнем війни спалахнула ціла земля куля. Так почалася Перша світова війна.

У селі Денисові на стінах будинків та коло церкви виділи об'яви. Великими буквами повідомлялося про загальну мобілізацію всіх військовиків на оборону держави. У цих об'явах наказувалося всім військовозобов'язаним з'явитися негайно в кадри своїх полків на озброєння. Данило, мій родич, був старшим десятником 55-го австрійського піхотного полку і теж мусів іти на війну.

Оте жакливе слово "війна" впало на нас, неначе грім із яс-

Росоховатиці, Плотичів, Таурова, Городища і Млинця. Прибували вояки, а їх супроводили їхні батьки, сини та дочки й уся родина. Усі обов'язково хотіли бачити дорогу їм людину, як буде сідати в поїзд і, може, востаннє підніме вгору солом'яного капелюха та крикне: "Прощайте!"

Настрої тих днів важко описати. Тисячі людей під голим небом живуть уже два дні, чекаючи свого від'їзду на полях біля станції. Порядку не було, бо всі зараз хотіли від'їжджати. А поїзди їхали щопівгодини то на схід, то на захід. Вони були заповнені вщерть такими ж людьми, як і ті, що тут чекали. Бо на кожній станції по всій Австро-Угорській державі відбува-

ПЕРША СВІТОВА: ЕШЕЛЮНИ, СПОВНЕНІ ТРИВОГ

“Інколи доводилося і кулаками пробивати собі шлях до вагонів. Одиною владою тут був начальник станції, що бігав у червоній шапці та закликав до порядку. Та хто його слухав?! Тут були і жандарми з настромленими на карабіни багнетами, та й на них ніхто не звертав уваги. Вони були на службі цісареві, але й ті, що тут чекали на від'їзд, також уже були на цій службі”.

зонт усе більше затягало важкими хмарами. Надходила буря. Кипіли уже Балкани, а російський уряд царя Миколи II хитро підливав оливи до вогню. Міжнародне напруження посилювалося. Треба було негайно готуватися до оборони. Із цією метою Австрійський генеральний штаб улаштував маневри, які відбулися над берегами Стрипи, гарної погодної осені 1912 року.

Денисів і ціла смуга обабіч Стрипи належала, як казали, до третьої лінії оборони. Перша лінія пролягала річкою Збруч, друга – Серетом, а третя – Стрипою та Дністром аж до Карпат.

Жнива 1914 року в розпалі. Невтомно, наче бджоли, працювали селяни на полях. Урожай був добрий, тож раділо серце, складалася плани, росли надії кожного господаря. Ніхто і не сподівався,

ного неба, і запалило тих людські оселі, залило страхом, болем і слізьми всю країну. Косарі покинули коси, плугатарі залишили в борознах плуги, молотильники відклали набік на токах ціпи і, вхопивши на плечі чисту білизну та харчі, поспішили до залізничної станції Денисів-Купчинці. Треба було якнайскоріше стати під зброю за "цісаря і його краї", як співалося у гімні. З усіх закутків Східної Галичини люди, неначе повинь, позаливали всі шляхи та дороги. Одні возами, другі пішки – усі спішили на війну.

Станція Денисів-Купчинці стала великим табором. Рекрути та резервісти – усі залягли поблизу станції й чекали нагоди вдертися на найближчий поїзд і заїхати до кадри чи збірного пункту. Тут були і ті, що мали літні відпустки на жнива. На станції були люди з Денисова, Купчинець, Ішкова,

лося те саме. Інколи доводилося і кулаками пробивати собі шлях до вагонів. Одиною владою тут був начальник станції, що бігав у червоній шапці та закликав до порядку. Та хто його слухав?! Тут були і жандарми з настромленими на карабіни багнетами, та й на них ніхто не звертав уваги. Вони були на службі цісареві, але й ті, що тут чекали на від'їзд, також уже були на цій службі.

Перед виїздом прощалися, диктували на скору руку останню волю, давали завершальні настанови жінкам чи дітям. Були між поважними людьми й гульвіси, яких ніколи й ніде не бракує. Їм – море по коліна. Для них війна – це нагода вийти з тісного для них села в широкий світ і в повній силі показати, що вони вміють. Що для них якісь там жалі й трагедії? Але й вони, зважаючи на загальні настрої, дещо стримували свій нортов та звички.

Кожен поїзд, що під'їжджав, забирав у себе частину того людського муравлища. Тільки розпачливий плач жінок та дітей і незабутнє "Прощай, тату!" чи "Прощай, коханий!" гинуло десь у даліні на низьких берегах Стрипи.

Про клопоти з розвантажен-

ням великих пасажиропотоків у той час розповідає у спогадах Іван Краківський, житель села Купчинці теперішнього Козівського району. "Зі сільського громадського уряду роздали всім військовозобов'язаним мобілізаційні карти. У цьому повідомленні було наказано негайно з'явитися на залізничну станцію Денисів-Купчинці і там сідати на поїзди. Через деякий час на станції зібралось багато людей із навколишніх сіл. На станцію військовозобов'язані добиралися возами та пішки. Жінки і діти йшли за своїми рідними і плакали. На станції зібралось дуже багато людей. Після обіду прибув товарний поїзд, на який сіло коло 10-20 відсотків з усіх військовозобов'язаних. Решту сіли на наступні поїзди. Упродовж трьох днів закінчили перевозити всіх резервістів та рекрутів. На станцію один за одним швидко прибували поїзди. Оскільки паровози були великими і сильними,

уже з чотирма великими колесами, поїзди формували по 6-7 вагонів, у кожний вагон вміщувалося 40 осіб. Ці поїзди відправлялися на Ходорів, Стрий, Кросно та Освенцім. На другий день мобілізували людей із фірами. Тільки з Купчинець забрали 200 фір. Усіх фірманів із навколишніх сіл зібрали в Козові. І там сформували у валки по 100 фір. Ті фіри приєднали до мадярів-гонведів (австрійська кавалерія), які стали супроводжувати колону військових. У Козові мобілізовані з фірами перебували кілька днів, після чого вони поїхали на Тернопіль. Згодом приїхав верхи офіцер із фронту і дав наказ запрягати коні до возів та негайно від'їжджати з Тернополя на Микулинці і Підгайці, бо в Галичину вступила велика сила російської піхоти і кавалерії, які наступали на Львів та інші міста Галичини. Австрійська кавалерія і піхота відступала на Галич, а звідти далі – на Калуш та Долину, у напрямку Карпат".

Роман ЗАГОРОДНІЙ, історик,
м. Тернопіль
(Продовження – у наступних номерах газети)

“На станцію один за одним швидко прибували поїзди. Оскільки паровози були великими і сильними, уже з чотирма великими колесами, поїзди формували по 6-7 вагонів, у кожний вагон вміщувалося 40 осіб. Ці поїзди відправлялися на Ходорів, Стрий, Кросно та Освенцім. На другий день мобілізували людей із фірами. Тільки з Купчинець забрали 200 фір. Усіх фірманів із навколишніх сіл зібрали в Козові. І там сформували у валки по 100 фір. Ті фіри приєднали до мадярів-гонведів (австрійська кавалерія), які стали супроводжувати колону військових. У Козові мобілізовані з фірами перебували кілька днів, після чого вони поїхали на Тернопіль”.

ЗАСНОВНИКИ:
управління Львівської залізниці та дорпрофсож
Ресстраційне свідоцтво
КВ № 1252.
Редактор
Ігор ПАРАЩАК
тел. 226-32-97
факс. 226-41-83
Заступник редактора
Андрій ВЕЗДЕНКО.....226-26-10

Відповідальний секретар
Галина КВАС.....226-25-67
Коректор
Андрій КОСІОРА.....226-32-03
Кореспонденти:
Ольга ПАДКОВСЬКА.....226-01-65
Олександр ГЕРШУНЕНКО.....226-37-83
Оксана ПОДОЛЬСЬКА.....226-39-34
Тетяна БАЛЛА.....226-59-27
Оксана ЛЮК.....226-36-23
Лілія БАРАНИЧ.....226-37-80
Бухгалтер Тетяна АНДРУШКО.....226-46-80

**Львівський
ЗАЛІЗНИЧНИК**

Адреса редакції: 79000
м. Львів, вул. Гоголя, 1.
E-mail: lz@railway.lviv.ua
ГС ДТГО "Львівська залізниця"
Р/р 260000092670
Код ЄДРПОУ 20851444 МФО 325956
ЛФ АБ "Експрес-Банк"

Індекс газети 30223.
Виходить щоп'ятниці.
Тираж 38 660.
Замовлення 1275.
Зверстано у комп'ютерному центрі редакції газети "Львівський залізничник".
Комп'ютерна верстка
Тетяни ПЕСТОВОЇ.....226-38-15.
Склад редакційної колегії:
Ігор Паращак, Андрій Везденко,
Галина Квас, Олександр Гершуненко,
Андрій Косіора.

Точка зору авторів може не збігатися з позицією редакції.
Передрук текстових чи візуальних матеріалів газети можливий лише з письмового дозволу редакції. Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали. Рукописи та листи авторам не повертаються. Лістування із читачами ведеться лише на сторінках газети. При цитуванні посилання на газету "Львівський залізничник" обов'язкове.
Газету віддруковано у "Видавничому Домі "Високий Замок".